

== Večja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec „ 2.—
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec „ 2.—
 V spravi prejemam mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto „ 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna petliversta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zabvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petliversta po 2 v vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna petliversta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Dva napada na prestolonaslednika FRANC FERDINANDA. Prestolonaslednik in njegova soproga m r t v a !

Prestolonaslednik Franc Ferdinand.

Zopet stresa v lepih solnčnih praznikih Avstrijo pregrozna novica. Njena nada in trden njen up, **nadvojvoda prestolonaslednik Fran Ferdinand je mrt.** Z njim je tudi morala iti v smrt zvesta spremljevalka njegovega življenja vojvodinja Hohenberg. Tudi njej, materi, morilčeva roka ni prizanesla. V Konopištu, tam v bratski češki zemlji na prestolonaslednikovem gradu, ji je bila deca, ko je krogla prodrla njeno plemenito srce. Srce se stresa ob toliki brezsrčnosti, ki mori v zblazneli besnosti.

Prestolonaslednik je bil umorjen, ko je vršil svoje dolžnosti. V soboto se je udeleževal velikih vojaških vaj v Bosni in še soboto je izdal po končanih vojaških vajah v Tarcinu, na visočini 1000 korakov severno od Odzaka armadno povelje, ki poudarja največjo zadovoljnost nad odlično vežbanim moštvom ter najiskrenejšo zahvalo častnikom in moštvu, ki so se tudi v burnih časih zadnje preteklosti sijajno obnesli. Na koncu njegove zahvale so zadnje njegove besede, ki jih je zapisal v življnju: »To povelje naj se objavi takoj vsem vojakom v njihovih materinskih jezikih.«

Avstrija — njeni moči in vplivu je bilo posvečeno vse prestolonaslednikovo življenje. Bil je pravi Avstrijec s srcem in dušo, globokoveren, — zato so ga sovražili vsi, ki so sovražniki prave, trdne podlage prestolu. Njegov cilj je bila moč, velikost Avstrije — zrlí smo zato nanj z upanjem tudi avstrijski Slovani. Tisti, ki si Avstrijo predstavljajo, da bi en narod z nasilstvom vladal nad drugim, mu niso bili prijatelji, on pa ne prijatelj njihovih stremeljenj, ki so največja nevarnost za državo. Vsem narodom pravična država, zadovoljnost vseh narodov — tako se je vedno govorilo, da se glasi prestolonaslednikov program. Dobro je poznal važnost pozicije Slovencev in Hrvatov, poznal je njihovo zvestobo in trdno računal nanjo. Naš narod z veliko žalostjo sprejema strašno, pretresljivo vest o smrti svojega prijatelja na odličnem mestu.

Morilec, mlad dijak, je sam priznal, da je izvršil atentat iz nacionalističnih velesrbskih nagibov. To govori cele zvezke o značaju gibanja, ki ga mi vedno z vso odločnostjo pobijamo, ki pa ima žalibog zavestne ali nezavestne — to je v efektu nerelevantno — propagatorje v jugoslovanskem ozemlju, kateri nastopajo s čedalje večjo nesramnostjo. Nad vse značilno je, da se ti brezvestni elementi nahajajo v kričečem protislovju z iskrenimi čutili ogromne mase habsburških Jugoslovancev, katere pretresa ob tem groznem dogodku neizmerna žalost, neizmerno ogorčenje in sveta jeza nad izvrški jugoslovanskega rodu, ki iščejo spas v hudodelstvih in krvi.

Hrvaško-slovenski narod zre ob prerani rakvi ljubljene prestolonaslednika — moral je v grob star šele 51 let — poln srčnega sočutja, zavzet neomajne zvestobe in vdanosti in z upanja do sivolasega nositelja krone, svojega ljubljene vladarja in še bolj vroče kot kedaj se dviga molitev naša proti nebu:

Bog obvari, Bog blagoslovi, Bog čuvaj Avstrijo in njenega preljubljenega vladarja!

× × ×

Vojvodinja Hohenberg.

Vest o strašnem dogodku v Sarajevu nam je došla v Ljubljano večeraj popoldne. Takoj smo jo javili na deski našega uredništva. Na stotine in stotine občinstva se je kmalu zbralo pred našo tiskarno in neslo žalno vest po mestu Raz naše tiskarne vihra črna zastava. — Do tri četrt na 10. uro večeraj zvečer smo dobili ta-le poročila:

Prvi napad na prestolonaslednika. — Prestolonaslednik rešen.

Sarajevo. 28. junija, ob 1. uri popoldne. Ko se je dopoldne peljal nadvojvoda Franc Ferdinand s soprogo vojvodinjo Hohenberg v mestno hišo, je vrgel nekdo bombo v avtomobil. Oba sta ostala nepoškodovana. Več oseb je bilo ranjenih. Bomba je lahko poškodovala le vozača v drugem avtomobilu, ki je sledil nadvojvodovemu, polkovnika grofa Boosa Waldbecka, ravnatelja vojaške pisarne nadvojvodove, in podpolkovnika Merizija, adjutanta deželnega šefa Potioreka. Poleg teh je ranjenih šest oseb iz občinstva. Napadalec je bil tiskar iz Trebinja. Po slovesnem sprejemu v mestni hiši se je peljal nadvojvoda s svojo soprogo dalje po mestu.

Sarajevo. Prvi napad na prestolonaslednikov avtomobil je izvršil srbski stavec Cabrinović. Napadalec so zaprli.

Sarajevo. Pri prvem bombnem napadu na prestolonaslednika je bilo ranjenih okoli 20 oseb, med njimi tudi neki odvetniški koncipient. Bomba je eksplodirala s toliko močjo, da so posamezni kosi prebili železne žalužije sosednjih trgovin.

Drugi usodni napad. — Prestolonaslednik in njegova soproga mrtva.

Dunaj. Iz Sarajeva je došlo uradno potrjeno poročilo, da se je po prvem atentatu izvršil na prestolonaslednika drugi atentat. Vse se tu čudi, kako da policija po prvem atentatu ni bila tako previdna, da bi preprečila, da bi se prestolonaslednik nadalje izpostavil nevarnosti.

Po sprejemu v mestni hiši sta se nadvojvoda in njegova soproga peljala po mestu. V bližino nadvojvodovega avtomobila se je priril 19 let stari dijak osmega gimnazijskega razreda Princip, ki je oddal na prestolonaslednika dva strela iz brovnina. Kroglja je prodrila nadvojvodu v obraz in mu šla v glavo, vojvodinja je bila zadeta v bližino srca. Nadvojvoda in njegovo soprogo so prepeljali v konak, kjer sta kmalu na dobljenih poškodbah umrla. Množica je takoj prišla in aretiranega napadaleca osmošolca Principa in ga skoro linčala.

Sarajevo. Nadvojvoda je bil od krogelje zadet v vratno žilo. Nadvojvoda se je v vozu vzravnal, nato pa padel v voz nazaj. Vojvodinja se je dvignila in je s svojim telesom krila soprogo. Nato pa sta počila nakrat še dva strela, ki sta jo zadela v spodnji život.

Sarajevo. Po atentatu je vozil nadvojvodov avtomobil takoj v konak. Ondi sta nadzdravnik dr. Arstenstein in zdravnik dr. Plazzo poizkušala svojo umetnost, a brezuspešno. Vojaški kurat Canek je molil nad mrtvima mrtvaške molitve. Začasno sta trupli v konaku položeni na mrtvaški oder.

Dunaj. Nadvojvoda Frana Ferdinanda so svarili, naj se bosenskih vojaških vaj ne udeleži, ker je velikosrbska agitacija zadnji čas se ondi zelo razširila. Prestolonaslednik je pa svarila odločno odklanjal in je samo poizkušal, da bi pregovoril svojo soprogo, naj ga ne spremlja.

Karlovi vari. Ko je brat umorjene vojvodinje grof Chotec izvedel o atentatu, se je onesvestil.

Sarajevo. Pri sprejemu visokih gostov je sarajevski župan nagovoril prestolonaslednika in njegovo soprogo ter izražal veselje prebivalstva nad njujnim obiskom. Končal je svoj nagovor z besedami: »Živeli naši ljubi gostje in Bog ohrani našega presvitlega cesarja!« Prestolonaslednik Franc Ferdinand je odgovarjal, da se s posebnim veseljem zahvaljuje za sprejem in vdanostne izjave cesarski hiši. V srbo-hrvatskem jeziku je rekel županu: »Prosim Vas, sporočite prebivalstvu moj pozdrav, kakor tudi zagotovilo moje naklonjenosti.« Vojvodinji Hohenberg je bil ob tej priliki izročil šopek cvetic. Med prebivalstvom je vladalo splošno veselje razpoloženje vsled visokega obiska.

Dunaj. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje. Mnogi ljudje jokajo, ko čujejo vesti o smrti prestolonaslednika in njegove soproge. Velike množice se zbirajo na cestah in trgih. Ves Dunaj stoji pod vtiskom groznega čina.

Dunaj. Vest o strašnem umoru prestolonaslednika in njegove soproge je tu strahovito učinkovala. Začetkoma ni hotel nihče verjeti, da se je zgodilo nekaj tako strašnega. Kmalu so pa prišla uradna poročila. Vsa gledišča in zabavišča so v znak žalosti zaprli. Iz vseh javnih poslopij se že vijo črne žalne zastave. Vse napovedane veselice so odpovedane.

Dunaj. Vojvoda Cumberlandski je prišel k cesarju, pri katerem se je mudil dalje časa. Danes popoldne se cesar vrne na Dunaj, da odredi vse potrebno. Vrne se danes na Dunaj tudi nadvojvoda Karol Franc Jožef, na katerega sedaj preide prestolonasledstvo.

Prestolonaslednik žrtev obširne zarote.

Sarajevo. Napadalec, 19letni osmošolec Gabrilo Princip je doma iz kraja Grahovo, okraj Livno, ter je dalje časa študiral tudi v Belgradu. Pri zaslišanju je izjavil, da je že dolgo časa imel namen iz nacionalistiških ozirrov izvršiti atentat na kako visoko stoječo osebo in jo usmrtiti. Čakal je, da se pripelje avtomobil nadvojvodov in zavije v Franc Jožefovo ulico. Ko je ondi avtomobil počasi vozil, je dvignil roko, da strelja, za trenutek se je pa obotavljal, ko je videl, da sedi v vozu tudi vojvodinja. Nato pa se hitro

odločil, oddal zaporedoma dva strela. Morilec taji, da bi imel sokrivce. Prvi atentator, 21 let stari stavec Cabrinović, je pri zaslišanju izjavil, da je bombo dobil v Belgradu od nekega ondotnega anarhista, katerega imena pa noče povedati. Tudi ta taji, da bi imel sokrivce. Pri zaslišanju se je Cabrinović obnašal jako cinično. Ko je vrgel bombo, je hotel skočiti v reko, da bi pobegnil, pa ljudje so ga prijeli, pretepli in izročili policiji. Nekaj korakov od drugega atentata so našli tretjo bombo, katero je ondi pripravljeni tretji atentator vrget proč, ko je videl, da se je Principu atentat posrečil.

Sarajevo. Ze prejšnji teden so srednješolski profesorji opozarjali deželno vlado na sumljivo obnašanje srbskih srednješolskih dijakov in na razširjeno velikosrbsko propagando med njimi. Zadnji čas so se opetovano vršili na ulici napadi dijakov na profesorje in na uradnike. Srbski list »Narod« je včeraj izšel s srbsko trikoloro na prvi strani in je prinesel članek o proslavi na Kosovem. Zadnje dni se je izvršilo v Sarajevu več hišnih preiskav. Včeraj so tudi izvršili celo vrsto hišnih preiskav — okoli 37 —, kjer so našli mnogo kompromitujočega gradiva. Policija je prepričana, da se gre za pravcato organizirano zaroto. Policijskega šefa sarajevskega Gaerte splošno napadajo, ker ni izvršil vseh varnostnih priprav.

Kako je sprejel cesar žalostno vest.
Išl. Ko je cesar izvedel o smrti prestolonaslednikov, je bil nekaj časa kakor omamljen. Šele po dolgem času se je zavedel. Solze so mu lile iz oči. Takoj je dal povelje, naj se vse pripravi za takojšnji njegov odhod na Dunaj. Cesar se vrne na Dunaj danes.
Išl. Ko je cesar izvedel za prestolonaslednikovo smrt, je vzdihnil: »Meni ne ostane nič prizanešenega.« Nato je šel v svoje prostore, kjer se je jokal. Iz Išla odpotuje cesar na Dunaj danes ob 6. uri zjutraj.

Sožalnice.
Dunaj. Danes se zbere skupni ministrski svet. Namerava se sklicati tudi sožalna seja državnega zbora, kdaj se pa to zgodi, o tem se bo posvetoval ministrski svet.

Sarajevo. Predsedstvo deželnega zbora je javilo kabinetni pisarni na Dunaju svoje sožalje in ogorčenje prebivalstva nad strašnim dejanjem. Ob 4. uri pop. včeraj se je sešel sarajevski občinski svet k sožalni seji, ob 5. uri popoldne pa deželni zbor. V celi deželi je popoln mir.*

Rim. Laški zunanji minister je javil Berchtoldu svoje sožalje.

Rim. Posebne izdaje listov prinašajo poročila o smrti prestolonaslednika in njegove soproge. Listi, ki imajo na svojem čelu sliki prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg, pišejo obširno o značaju prestolonaslednikom in o njegovem življenju.

× × ×
Za nedeljo dne 5. julija v Ljubljani napovedana spominska slavnost 500 letnice vstoličenja zadnjega vojvode v slovenskem jeziku je preložena na nedoločen čas.

Po včerajšnji posebni izdaji „Slovenca“ došla poročila!

Dunaj. O atentatu v Sarajevu so došla zvečer še naslednja poročila: Ko je bil izvršen prvi atentat, je košček bombe rnil pobočnika prestolonaslednikovega podpolkovnika Merizzija. Podpolkovnik Merizzi je bil ranjen v vrat. Nadvojvoda je zapovedal avtomobil takoj ustaviti. Podpolkovnika Merizzija so takoj prepeljali v garnizijsko bolnico. Nato se je prestolonaslednik odpeljal v sarajevsko mestno hišo. Prebivalstvo, ki je zaznalo za ponesrečeni prvi napad, je srčno, uprav navdušeno pozdravljalo nadvojvoda in njegovo soprogo. V mestni hiši je prestolonaslednika in njegovo soprogo sprejel sarajevski občinski zastop. Župan je pričel z nagovorom na prestolonaslednika. Prestolonasledniku in njegovi soprogi se je videlo, da sta bila vsled atentata nekoliko razburjena. Komaj je začel župan govoriti, že ga je prestolonaslednik prekinil: »Ob slovesni priliki se pride sem, pričakovati bi bilo, da bom prijazno sprejet, pa na človeka mečejo bombe. Tako — sedaj pa nadaljujte!« Župan je nato nadaljeval svoj govor, katerega so spremljali »Živio«-klici navzočih. Po sprejemu v mestni hiši je izrazil nadvojvoda željo, da bi obiskal v garnizijski bolnici podpolkovnika Merizzija. Ko se je peljal prestolonaslednik s svojo soprogo proti muzeju k garnizijski bol-

nici ter je avtomobil zavil z nabrežja v Franc Jožefovo ulico, je oddal napadalec Princip svoje smrtonosne strele. Prva kroglja je prodrila karoserijo avtomobila in zadela vojvodinjo Hohenberg v desno stran trebuha. Drugi strel je zadela prestolonaslednika v vratno žilo. Vojvodinja je padla v naročje prestolonaslednikovo. Bila je takoj nezavestna. Nekaj minut pozneje se je onesvestil tudi prestolonaslednik, ki je imel vso obleko okrvavljeno. Prestolonaslednik je bil v par trenutkih mrtev. Napad se je izvršil z bliskovno naglico. Mnogo okolu stoječih vsled ropota avtomobilov ni čulo niti strel, dasi je ulica na kraju atentata jako ozka. Ravno vsled tega, ker je ondi ulica ozka, je mogel napadalec streljati iz neposredne bližine. Nekaterim damam se je napadalec Princip že pri prvem atentatu zdel sumljiv, ker je stal ob vogalu in je imel roko v žepu. Na izrečno željo nadvojvodovo so opustili vojaške odredbe po prvem atentatu, ki so jih nameravali izvršiti po prvem atentatu, ker se je nadvojvoda izrekel, da naj dnevni program kljub prvemu atentatu ostane neizpremenjen. V avtomobilu nadvojvode so sedeli deželni šef Potiorek, ki ni ranjen, grof Harrach, ki je vodil avtomobil, in pobočnik major Bordoff. Nihče od teh ni ranjen.

Sarajevo. Takoj ko je prestolonaslednik došel v Sarajevo, je šel takoj med ljudstvo. Z avtomobilom se je peljal v Kabiljino trgovino, kjer sta s soprogo nad eno uro nakupovala raznih narodnih vezenin in drugih stvari. Ko sta prišla v prvo nadstropje trgovine, pokazala se je najprej na balkonu vojvodinja Hohenberg, nato pa njen soprogo. Velika množica naroda se je zbrala in ju burno pozdravljala. Narod je gosta burno pozdravljala, ko sta korakala skozi špalir do avtomobila.

Rajna vojvodinja Sofija Hohenberg se je v soboto popoldne s svojim spremstvom v avtomobilu peljala iz Ilidža v Sarajevo, kjer je obiskala katedralo, kjer jo je sprejel pomožni škof Šarić s kanoniki. Obiskala je tudi samostan sv. Avguština, kjer si je ogledala razstavo paramentov, ki jo je priredila Marijanska kongregacija dam, nato je obiskala seminarsko cerkev, mladeniški dom in samostan usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlanskega. Rajno vojvodinjo so povsod slovesno sprejeli in ji povsod izročali cvetlice. Po mestu jo je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Ob 3. popoldne se je vojvodinja peljala nazaj v Ilidže, kamor je došel istočasno tudi rajni nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand. Zvečer, ko se je vreme zjasnilo, sta nadvojvoda in nadvojvodinja še promenirala v parku.

Dunaj. »Wiener Zeitung« prinaša o atentatu v posebni izdaji sledeče uradno obvestilo: »Njegova cesarska in kraljeva visokost, presvetli gospod nadvojvoda Franc Ferdinand je bil v nedeljo, dne 28. junija popoldne v Sarajevu težko obstreljen in je kratko nato preminul.« O smrti vojvodinje Hohenberg ni bilo izdano uradno obvestilo, ker po obstoječih zakonih vojvodinja Hohenberg ni članica cesarske hiše.

Zadnja dvorna pojedina.

Ilidce. V soboto ob 7. zvečer sta rajni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova do smrti mu zvesta žena priredila zadnje dvorno pojedino, h kateri so bili povabljeni nadškof dr. Stadler, provincialni frančiškani, namestnik deželnega šefa dr. Mandić, načelnik deželnega računskega dvora pl. Rohonyi, vsi sekčni načelniki in drugi dostojanstveniki, kakor tudi najvišji dostojanstveniki ostalih konfesij v Bosni.

Zadnje velike vaje v Bosni pod vodstvom rajnega nadvojvode prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

V soboto zjutraj se je peljal nadvojvoda prestolonaslednik s posebnim vlakom iz Ilidža na postajo Ivan, od tu je jezdit na Ivanovo sedlo. Vaje je vodil deželni načelnik fcm. Potiorek. Šlo je za to, da se pokaže, kako morejo večji deli armade v gorovju vaditi. Vreme je bilo zelo slabo. Deževalo je, v gorah, kjer so bile velike vaje, je celo snežilo. Prvi strel med »sovražnikoma« je padel na gričih pri Sv. Ivanu. Sovražnika sta trčila skupaj v najhujšem dežju. Siva megla je pokrivala in se plazila po gričih, kjer so vojaki vadili. Ob cesti iz Sarajeva v Mostar od Aliposinmostu do Tarcina se je razvil 15. armadni zbor, a tudi 16. armadni zbor se je dobro razvil in potisnil celo nekoliko sovražnika nazaj. V soboto, 27. t. m. se je razvil boj, oba armadna zbora sta skupaj trčila. Nadvojvoda prestolonaslednik je ukazal ob 11. popoldne vaje odtrobiti. Ogledal si je še vojake in izdal na griču, 1000 korakov

severno od Odjak svoje zadnje armadno povelje.

Cesar krepak.

Išl. O cesarju se poroča, da je cesar takoj ko je dobil poročilo o smrti nadvojvode, šel v svoje sobe in dasi ga je vest silno pretresla, delal do sedme ure zvečer ter reševal tekoče zadeve. Sprejel je tudi celo vrsto oseb, ki so mu poročale o dnevnih dogodkih. Kljub razburjenju se cesar prav dobro počuti.

Odpovedane slavnosti.

Gradec. Jutrišnja slavnost odkritja spomenika »bateriji mrtvih« v Gamlitzu se vrši v najožjem krogu. Vse vojaške slavnosti odpadejo.

Brno. Velika sokolska slavnost, ki se je danes tu vršila, je bila takoj odpovedana.

Celovec. Celovski župan je odpovedal cesarjevi kabinetni pisarni kondolenčno brzojavko, v kateri je izrazil globoko sožalje celovškega prebivalstva vsled bridke izgube.

Sarajevo. Po vsem mestu visijo žalne zastave. Na mestu atentata se zbira ogorčena množica.

Nemški cesar. — Angleži.

Kiel. Cesar Viljem je zaukazal, naj vse nemške bojne ladje v znak sožalja izobesijo zastave na pol droga. Istotako naj izobesijo tudi avstrijske zastave, ker je bil pokojni prestolonaslednik admiral nemške mornarice. Angleške bojne ladje v Kielu so sledile zgledu nemških ladij. Cesar Viljem je izrazil brzojavnim potom sožalje našemu cesarju. Vse predstave v gledališčih so se prekinile in gledališča zaprla.

London. Kralj je takoj odposlal brzojavno sožalnico.

Zrakoplovne tekme v Aspernu prekinjene.

Dunaj. Ko je došla na zrakoplovno letališče v Aspernu vest o napadu v Sarajevu, je bila tekma v polnem teku. Nadvojvoda Karol Albreht je takoj odšel. Letalcem so s signali dali znamenje, naj prenehajo s konkurenco. Večina je to takoj storila. V zadnjem trenutku je nadporočnik Bier dosegel nov svetovni rekord. Dvignil se je z dvema pasažirjema 5440 metrov visoko.

Nemški birokrati tudi povzročili razburjenje v Sarajevu.

Sarajevo. »Hrvatski Dnevnik« poroča: »Pripovedujejo nam, da je ratnateljstvo ilidžanske kopališča okrasilo ilidžanske zgrade in rondo z mnogobrojnimi zastavami: Kallajevimi, avstrijskimi, mažarskimi, hrvatskimi in srbskimi. Nekega dne pred prihodom prestolonaslednika je došel, da pregleda priprave za sprejem v Ilidžu, neki zelo, zelo visok gospod. Ko je zapazil hrvatske in srbske zastave, se je razljutil in rekel: »Herunter damit! Ich kenne da keine Kroaten und keine Serben; ich kenne nur Bosniaken, Österreicher und Ungaren! Herunter damit!« In takoj so morali odstraniti hrvatske in srbske zastave. Mi ne moremo jamčiti, da so bile ravno navedene besede doslovno izrečene. Dejstvo pa je, da so po nalogu onega gospoda odstranili vse hrvatske in srbske zastave. Vzdržujemo se vsakega nadaljnjevega komentanja, ker se bo o tej zadevi temeljiteje govorilo v saboru.

Umorjeni protektor slovanske cerkve v Pulju.

Pulj. Med tukajšnjimi Slovani je velika žalost. Umorjeni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je nedavno prevzel protektorat nad zgradbo nameravane nove cerkve sv. Antona Padovansega v Pulju, ki bi bila zbirališče za 20.000 katoliških Slovanov v Pulju, ki doslej nimajo nobene cerkve. Prošnje za milodare za to cerkev so bile razposlane nekaj dni pred smrtjo nadvojvode.

Atentati dobro pripravljani.

Sarajevo. Prva bomba je imela obliko steklenice in je bila napolnjena z žebli in nasekanim svincem. Vržena je bila z veliko močjo. Tudi več dam in otrok je lahko ranjenih. **Oficijal deželne vlade Ivan Reich** je težko ranjen na nogah.

V Belgradu.

Belgrad, 29. junija. Vest o napadu v Sarajevu je došla sem včeraj popoldne. Začetkoma ji ni nihče veroval. Ko so pa prišle uradne vesti, je nastala v mestu strašna konsternacija. Mesto je bilo v slavnostnem razpoloženju — **Srbi so včeraj praznovali obletnico bitke na Kosovem.** Jako mučno je bilo, ker je takoj prišla na površje misel, da so atentat nezreli ljudje združili s to slavnostjo. **Slavnost je bila takoj prekinjena.** Prestolonaslednik Aleksander je poslal kondolenčno brzojavko na Dunaj.

† Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je bil rojen 18. decembra 1863 v Pragi. Oče njegov je bil nadvojvoda Karel Ljudevik, ki se je poročil leta 1862. v Benetkah s hčerjo kralja obeh Sicilij Ferdinandom II., princeso Marijo Anunciato, ki mu je povila rajnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, nadvojvode Otona, Ferdinanda, Karla Ljudevika in nadvojvodinjo Margareto. Staremu sedem let je umrla Francu Ferdinandu njegova mati, njegov brat Oton je bil šele pet let star, sestra pa šele eno leto. Oče nadvojvoda Karel Ljudevik se je leta 1873. tretjič oženil s princeso Marijo Terezijo, hčerjo portugalskega infanta Don Miguela, ki mu je povila nadvojvodinjo Marijo Anunciato in Elizabeto. Marija Terezija je bila osirotelim otrokom nadvojvode Karla Ljudevika zelo skrbna, dobra mati. Oče je bival najrajši v svoji rodbini, kjer je bilo življenje zelo priprosto. Kako da je mrzil oče rajnega Franca Ferdinanda vsako razkošje, dokazuje dejstvo, ker se ni po železnici vozil s posebnimi vlaki in niti ne s salonskimi vozmi, s katerimi se navadno še celo ministri vozijo. Mladi nadvojvoda Franc Ferdinand je bil že kot mlad deček zelo resen, postaven, tak je tudi ostal.

Nadvojvodo Franc Ferdinanda niso vzgajali za vladanje. V detinski njegovi dobi ni nihče niti slutil, da postane kdaj mladi nadvojvoda prestolonaslednik. Saj je vse upalo na prestolonaslednika princa Rudolfa, a kljub temu se je moral seveda veliko učiti. Vodil je njegove študije prošt dr. Gottfrid Marschall, poznejši dunajski pomožni škof. Oče rajnega prestolonaslednika je umrl leta 1896. Bolezen si je nakopal, ko je potoval skozi Palestino. Prestolonaslednik ni bil ob njegovi smrti navzoč, ker je bil sam bolan in so ga o smrtni bolezni zato tako pozno obvestili, da je došel šele, ko je oče že umrl.

Rajni prestolonaslednik je bil vojak z dušo in s telesom. Vstopil je v armado kot poročnik. Služil je v pehoti in v kavaleriji. V dragonskem polku št. 4 je služil kot ritmojster. Njegov švadron je bil najboljši. Rajnik je pa tudi poznal vsakega vojaka, vsakega konja. Poleg poslov kot častnik je pa tudi vso skrb posvetil zbirkan umetnin.

Kot štabni častnik je prestopil rajni prestolonaslednik zopet k pehoti in je služil pri češkem pešpolku št. 102, ki ga je tako ljubil, da je še posebno rad pravil, kako da je bil s tem slovan-skim češkim polkom zadovoljen.

Ko je dne 30. januarja 1889. v Mayerlingu umrl rajni prestolonaslednik Rudolf, se je že znalo, da bo nadvojvoda Franc Ferdinand moral kdaj nositi težko a slavno krono Habsburžanov. Nadvojvoda Franc Ferdinand je takrat resno bolehal in je leta 1892. in 1893. potoval okoli sveta, da se ozdravi in je zato tudi začasno izstopil iz armade. A ko je zopet okrevale, je sklenil, da zopet vstopi v armado. Cesar je svojemu nečaku začetkoma nameraval poveriti divizijsko poveljstvo v Lincu, a je nečaka še bolj počastil in je izdal lastnoročno pismo, s katerim ga je podredil le sebi, »da boste lahko sami vodstvo pri večjih vajah prevzeli in da boste imeli vpogled v vso vojno silo, tako na kopnem, kakor na morju.« Nadvojvodi Franc Ferdinandu je pošiljal vladar tudi vedno v vpogled važne akte, osobito prošnje, osebne zadeve, da se tako praktično izuri za vladanje. Cesar je tudi nadvojvodi Francu Ferdinandu nakazal kot stanovanje grad Belvedere in ga je kmalu povišal za generala kavalerije.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je 1. julija 1. 1900. poročil s Čehinjo, grofico Sofijo Chotek. Četudi je cesar želel, da bi bil nadvojvoda Franc Ferdinand poročil kako princeso, je v svoji veliki dobrotljivosti dovolil, da je rajni nadvojvoda poročil pobožno, lepo češko grofico. Zakon je bil nad vse srečen. Dne 28. junija 1900. je nadvojvoda izjavil, da se za svoje otroke odpove prestolonasledstvu. Grofica Chotek je bila od cesarja povzdignjena v kneginjo, pozneje v vojvodinjo Hohenberg. Poročena sta bila na Češkem.

Na Dunaju je bival rajnik najrajši v Belvederu, a še rajši kakor na Dunaju je bival v svojem gradu Konopište s svetovnoznanim rožnatim vrtom, nedaleč od postaje Benešav, tam, kjer je svoj čas bival slavní Wallenstein, veliki Friedländer. Svoj rožnati vrt je rajnik sam nasadil, kakor gozdove okoli gradu. V gradu samem so razstavljene velike zbirke rajnega nadvojvode.

Kako je živel rajni nadvojvoda? Med delom in skrbo. Njegovemu dvoru je bil prideljen najvišji dvornik, maršal in njegova vojaška pisarna. Cesar je

nadvojvodo pred kratkim še povišal za glavnega nadzornika cele oborožene sile in mornarice. Reševati je moral veliko aktov; ko je reševal akte, je sprejemal in je moral reševati tudi poročila svojih oskrbnikov, ki so vodili gospodarstvo na Konopištu, Chlumecu, Artstettnu in Blühnbachu.

Pred vsem je rajni nadvojvoda posvečaval vso skrb vojaškim agendam, a cesar ga je vprašal v vseh važnih zadevah za svet. Časopise je rajnik sam čital in si ni pustil predlagati samo izrezkov. Časopise so morali rajniku vedno za njim pošiljati, kadar je potoval.

Vstajal je rajnik zgodaj. Hitro je rešil še zaostanke prejšnjega dne, ker zjutraj so že dohajali drugi spisi, ki jih je odposlanec iz Schönbrunn prinašal. Najsrečnejši trenutki so pa bili tisti, ki jih je prebil s svojo ženo, vojvodinjo Hohenburg, s katero je tudi zdaj skupaj umrl. Rajna vojvodinja Hohenburg je živela svojemu možu in otročičem. Zajtrkovala je prestolonaslednikova radbina skupno z otroci, ki so bili najbolj srečni, kadar je na pianu zaigrala. Po zajtrku je vojvodinja Hohenberg kaj šivala ali pletla, prestolonaslednik je pa kaj čital, nato se je pa podal v pisarno.

Znano je, da je bil rajni nadvojvoda Franc Ferdinand veren katoličan, kar ni nikdar skrival in je tudi strogo zahteval, da so se njegovi otroci versko vzgajali. Tudi zdaj, ko je bival pred svojo smrtjo v Sarajevu, je bil pri sveti maši, in ko bi ne bila pretrgala zločinska krogla niti njegovega življenja, bi bil danes na ladji navzoč pri sv. maši.

Da se je moral prestolonaslednik pečati tudi še s politiko, je samoobsebi umevno, ampak pretiravajo tisti, ki so tolikokrat lagali o nasprotstvu med vladarjem in prestolonaslednikom. V prvi vrsti se je rajnik pečal z armado in pa z mornarico. Znal je v armadi dobiti moše, ki jim bil res napredek armade pri srcu. Z vsem svojim vplivom je pa delal na to, da bi moč države vzdržal in povečal tudi na morju.

Rajnik je zelo cenil in spoštoval Jugoslovane in Čeha. Najrajši je bival v Konopištu, kjer je s svojimi lovci in delavci češko govoril. S svojo rodbino si je pozimi izbral kot bivališče Miramar, tisti bajnokrasi grad, ki ga je zgradil mehikanski cesar Maksimilijan.

× × ×

Ob žalostnem dogodku, tem žalostnejšim za nas Jugoslovane, ker je zapeljani jugoslovanski mladič ustrelil nadvojvodo in njegovo soprogo, se danes vsi zvesti naši dinastiji spominjamo modrega našega vladarja, cesarja trpina Franca Jožefa I. Ta plemeniti, dobrotljivi vladar mora popiti vso kupo grenkosti in žalosti. Framasonski Mehikanci so ustrelili njegovega brata, mehikanskega cesarja Maksimilijana, grenko kupo žalosti je bil naš vladar ob nenadni smrti cesarjeviča Rudolfa v Mayerlingu, bodalce blaznega anarhista Luchenija je usmrtilo njegovo ženo, cesarico Elizabeto, včeraj pa so brezvestni morilci usmrtili prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda. Z vladarjem, našim cesarjem, sočustvuje slovenski narod, ki najhujše obsoja po svobodomiselnih jugoslovanskih sanjarih namišljeno in izvedeno zločinstvo!

Novi avstrijski prestolonaslednik.

Novi avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef je bil rojen leta 1887, in je mladi princ, v kate-rega stavi Avstrija svoje nove upe, sedaj v 27. letu starosti. Njegov oče nadvojvoda Oton, brat pokojnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, je bil najpopularnejši človek svojega časa. Zlasti na Dunaju je bil znan med ljudstvom. Ako je vodil skozi glavni drevored Pratra svoj štirivprežni voz, ali če je jahal na iskrem konju, ga je vse pozdravljalo. Nadvojvoda Karel Franc Jožef še ni bil tri leta star, ko so se stavili nanj že vsakovrstni upi in so v njem videli bodočega cesarja. L. 1889. je namreč umrl prestolonaslednik Rudolf in od tega trenutka je bilo vprašanje prestolonasledstva na dnevnem redu. Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil takrat še neoženjen, in ker svet takrat še ni poznal princa, ki se je zgolj bavil z raznimi študiji, je sodil, da se bo odpovedal prestolonasledstvu na korist svojega malega nečaka Karola Franca Jožefa. Ko je nadvojvoda Franc Ferdinand pozneje obolel in je šel iskat zdravja izven Avstrije ter je pri tej priliki celo svoja vojaška mesta opustil, je bil svet prepričan, da se bodo dogodki leta 1848. ponovili in da bo sivemu vladarju Francu Jožefu sledil na prestolu mladoletni nečak Karel Franc Jožef. To so bile seveda vesti, ki so se še bolj ponašljale, ko je nadvojvoda Oton zastopal namesto obolelega nadvojvoda

Franca Ferdinanda pri raznih slavnostnih prilikah cesarja. Bolezen prestolonaslednika Franca Ferdinanda so razni ljudje razpili za neozdravljivo, govorili so celo o antipatiji cesarja napram njegovemu nečaku. Napram tem vestem je nadvojvoda odkrito nastopil in izjavil, da pride v poštev kot prestolonaslednik edino nadvojvoda Franc Ferdinand. Proti prestolonasledniku Francu Ferdinandu so gotovi ljudje vprizorili celo publicistično gonjo in ga razpili za sovražnika Nemcev in Madjarov. Toda povzročiti spor med bratoma nadvojvodoma Otonom in Franc Ferdinandom se ni posrečilo. To je gotovo lepa poteza iz življenja nadvojvode Otona. Vsekakor je bil nadvojvoda Karel Franc Jožef določen za bodočega prestolonaslednika, ko se je nadvojvoda Franc Ferdinand poročil z grofico Sofijo Chotek. Življenje mladega nadvojvode je seveda vzbujalo vsled tega v vseh krogih zanimanje. Ze kot otrok se je moral učiti raznih jezikov avstrijskih narodov in ko je bil star komaj 10 let, je znal že govoriti ogrsko. Nekoč ga je pozval cesar na dvor, da bi se preprical, kako napreduje v raznih učnih predmetih. Mladi princ je prišel k cesarju oblečen v mornariško obleko. Kljub precejšnjemu pogumu pa je vseeno prišel spčetka nekoliko s tira, kajti cesar ga je nagovoril v ogrskem jeziku, na kar ni bil pripravljen. Toda kmalu se je opogumil in na cesarjeva vprašanja je v precej korektni mažarščini odgovarjal, vsled česar ga je cesar pohvalil in pozval, naj se le pridno uči jezikov. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je večji del svoje mladosti preživel ob strani svoje matere, nadvojvodinje Marije Jožefe, ki je prišla na Dunaj 17 let stara s saškega dvora. Njena vzgoja je bila globoko religiozna in znano je, da se je njen brat Maks odpovedal posvetnim častem in oblekel duhovsko obleko. Posvetila se je mlada nadvojvodinja izključno vzgoji svojih dveh majhnih sinov, nadvojvodov Karola in Maksu. Poleg tega se je bavila najrajše s slikarstvom. Toda to tiho in mirno življenje se je kmalu končalo. Po smrti cesarice Elizabete in ko se je poročila soproga pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, Stefarija, z grofom Lonyayem, je postala prva dama na dvoru in udeleževati se je morala kot taka tudi vseh dvornih slavnostij, pri katerih je nastopala ob strani cesarja. Vzgoja, ki jo je nudila Marija Jožefa svojim sinovoma Karel in Maksu, je bila zelo skrbna; pred vsem pa je skušala vcepiti v mlada srca verski duh, ki je prevejal tudi njo. Za nadvojvodinjo Marijo Jožefo in nadvojvodo Karola Franca Jožefa je prišel jeseni leta 1905. dan ločitve. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je bil uvrščen kot poročnik k 7. dragonskem polku, ki je imel garnizijo v Brandysu na Češkem, kamor je moral oditi. To so bili za ljubečo mater težki trenutki. Sin ji je moral obljubiti ob slovesu, da jo bo pogosto obiskal, kolikor mu bo dopuščala vojaška služba. Mladi nadvojvoda se je moral poleg vojaških spretnosti učiti tudi drugih znanosti, kajti bil je določen za cesarja. Profesor Braff, ki je postal pozneje poljedelski minister in ki je svak velikega češkega politika Ladislava Riegerja, ga je poučeval v narodnem gospodarstvu, finančni znanosti in trgovinski politiki, profesor Ott v kanoničnem in cerkvenem pravu, profesor Albrich in profesor Pfaff pa sta ga uvajala v juridične znanosti. Vsi učitelji so dali mlademu nadvojvodi izpričevalo, da je nadarjen in priden učenec. Svojo obljubo, da se bo vračal k materi, kadar mu bo služba dopuščala, je točno izpolnjeval. Ze o Božiču se je vrnil domov in ne le mati, temveč tudi Dunajčani so čutili v sebi ponos, da se je vrnil zali častnik v njihovo sredo. Za veseljem pa je prišla kmalu tudi žalost. Lepi novoletni dan leta 1906. je zvalil tudi njega na drsališče. Eden izmed šolskih otročajev, ki so se podili po drsališču, se mu je zakadil pod noge, vsled česar je nadvojvoda padel. Nekateri v bližini nahajajoči se gospodje so mu hoteli pomagati na noge, toda nadvojvoda je omenil smehljaje: »Saj se ni nič zgodilo!« A kmalu je spoznal, da je stvar resnejša. Zlomil si je namreč nogo. Kljub bolečinam pa je bila prva njegova misel pri materi. Izrečno je prosil policijskega komisarja, ki je šel k telefonu, naj za njegovi materi ničesar ne sporoči, da bi se ne prestrašila. Ko so došli zdravniki konstatirali, da si je zlomil nogo, ga je mučila le ena misel, kako bi povedal o nesreči svoji materi. Prepeljali so ga domov z avtomobilom. Mati se je seveda zelo prestrašila, bolnik pa ji je poljubil roko in rekel smehljaje: »Ne boj se, mama, saj se mi ni mnogo zgodilo!« Zdravnik dr. Charas, ki ga je tudi zdravil, je pozneje izjavil, da je v svoji praksi imel malo bolnikov, ki bi s tolikim mirom in šegavostjo prenašali svoje bolečine,

kakor jih je nadvojvoda Karel Franc Jožes. Komaj je ozdravel, je takoj odpotoval k svojemu polku v Brandys in nastopil službo. Nadvojvoda Karol Franc Jožef je sploh popoln vojak in napram svojemu sivemu stricu, vladajočemu cesarju, kaže isto sveto spoštovanje kakor zadnji v državi. Kmalu pa so se čule vesti, da pogosti obiski mladega nadvojvode na Dunaju niso veljali le skrbni materi, temveč tudi princezinji Ziti Parmski, za katero se je vnelo njegovo mlado srce in ki je danes kot nadvojvodinja Zita njegova srečna soproga. Princezinja Zita Parmska je bila širši javnosti malo znana do onega trenutka, ko so se čule vesti, da jo snubi mladi nadvojvoda. Na gradu vojvode Parmskega v bližini Dunaja je vladalo veselo in idilično rodbinsko življenje. Otroci je bilo veliko in v vselem in srečnem rodbinskem življenju so vzrastli otroci vojvode Roberta v neposrednji bližini večnih lepot in čudežev narave. Javnost se je veliko pečala z vprašanjem, kdo bo soproga mladega prestolonaslednika in bodoča avstrijska cesarica. Pojavljala so se ob raznih prilikah razna domnevanja in vest o njegovi zaroki s princezinjo Parmsko je mnoge presenetila. Kmalu pa se je vsa pozornost obrnila na princezinjo Zito: kdo je pravzaprav ta princezinja Parmska in kdo je skoval to zaroko. Kmalu se je zvedelo, da ta zaroka nima političnega ozadja in da se je izvršila le vsled obojestranske ljubezni obeh zaročencev. Zaroka se je praznovala v malem rodbinskem krogu. Kmalu se je tudi praznovala poroka in cesar je pri svatovski napil mlademu paru s sledečimi besedami: »Nadvojvoda Karel si je izbral princezinjo Zito za družico svojega življenja. Čestitam mu k tej izvolitvi njegovega srca in pozdravljam nadvojvodinjo Zito z iskrenim veseljem kot članico svoje hiše.« Z veseljem je sprejelo vest o tej poroki prebivalstvo in povsod so pozdravljali mladi par z iskrenimi čustvi. Poznejši dogodki, ki se tičejo novega prestolonaslednika in mlade njegove soproge, so znani. Naj bi ju varoval Bog na poti življenja pred žalostno usodo pokojnega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge, v blagor avstrijskim narodom!

Dnevne novice.

Jutri ob 6. uri zjutraj »Slovenec« zopet izide!

Deželni glavar dr. Ivan Šusteršič je takoj, ko je v Ljubljano prišla prva vest o atentatu na prestolonaslednika in tragični smrti prestolonaslednika in njegove soproge, poslal sožalno brzojavko kabinetni pisarni na Dunaj.

Javna poslopja so vsa razobesila črne zastave.

Ob smrti prestolonaslednikovi so si mnogi nadeli žalne črne ovratnice v znak žalosti in v znak ogorčenja.

Profesor verouka na ljubljanskem moškem in ženskem učiteljskem je postal dosedanji profesor verouka na knezofskijskih zavodih sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, č. g. dr. Jožef Demšar.

Zlati zaslužni križec s krono je podelil cesar učitelju na moški kaznilnici v Mariboru Henriku Triebnik.

General pehote pl. Englisch-Popavich je na Dunaju umrl star 64 let.

Za rektorja inomoškega vseučilišča je bil izvoljen profesor anatomije dr. Rudolf Fick.

Utopil se je v Soči pri Gorici sedmošolec nemške gimnazije Hektor Delchin, star 17 let, sin računskega svetnika pri gozdnem ravnateljstvu v Gorici Ivana Delchina. Šel se je kopat s tovariši v Sočo pod konjedercem. Učili so ga plavati: onemu, ki ga je držal na vrvi, je spodrsnilo. Delchin je bil v večji vodi, močan tok ga je potegnil nase, prijel ga je morda krč in Delchin je utonil. Truplo iščejo, pa ga še niso našli. Vest o tej nesreči se je hitro raznesla po mestu in povsodi so jo občutili s sožaljem za stariše. Delchin je prva letošnja žrtev deroče in mrzle Soče. Koliko jih bo še?

Aretacija. Včeraj zvečer je bil aretovan v Ljubljani delavec Jakob Gantar, vpokojeni orožniški stražmojster. Ko je čul o smrti prestolonaslednikovi, je dejal: »Prav je naredil.« Navzoči civilni stražnik je povzročil aretacijo. Gantar je bil nekaj tudi sluga pri okrajnem glavarstvu, kjer je bil radi nerednosti odpuščen, nato je bil tudi občinski tajnik na Viču, kjer so ga tudi odslovili radi nerednosti. To so pač znaki njegove nenormalnosti.

Prav čudno pustolovstvo ljubljanskega policijskega stražnika. Iz Trsta

se poroča: Prej v Trstu, sedaj v Ljubljani službujoči policijski stražnik Karel Spanicek se je 25. t. m. zagovarjal pred tržaškimi okrajnimi sodiščem zaradi poverbe. Po noči na 4. februarja je šel Spanicek, ki ni imel takrat službe, v kavarno »Minerva«. Družba se je izborna zabavala, zlasti živahna je bila neka Berta Marold, ki je za šalo vzela Ivanu Zopanskyju dragocen briljanten prstan in ga vtaknila v Spanicekovo žep s poredno opazko: V policijskem žepu bo prstan varnejše spravil kakor v Zopanskyjevem. Saj tako se trdi. Ko se je družba dvignila, je Zopansky zahteval prstan od policista nazaj. Spanicek je preiskal vse žepa, a prstana ni našel. Da prepreči škandal, je obljubil, da povrne škodo, da ji bila to dolžna pravzaprav Maroldova storiti. Res je prinesel Spanicek drug briljantni prstan, a ker je bil vreden le 70 K, medtem ko je Zopansky za svoj briljantni prstan plačal 180 kron, je zadevo oblasti ovdal. Državno pravdnstvo je nato dvignilo obtožbo proti Maroldovi in proti Spanicku radi poverbe. Berti Maroldovi vabila niso mogli dostaviti, Spanicek je pa zatrjeval svojo nedolžnost in je izjavil, da je z ozirom na beg Maroldove prepričan, da je ta le navidezno prstan vtaknila v njegov žep, a da ga je dejansko sama spravila. Ko ga je vprašal sodnik, zakaj da je izjavil, da škodo povrne, če je nedolžen, je obtoženec izjavil, da je to storil z ozirom na svojo izpostavljenost službo, da vsako pozornost odvrne. Sodnik je obtožencu veroval in ga je oprostil. Proti Maroldovi, za katero poizvedujejo, se vložil tožba radi tatvine.

Nogometna tekma. Ker je »Hrvaški akademski sportni klub« v Zagrebu odpovedal sodelovanje pri večerajšnji nogometni tekmi zaradi znanih dogodkov pri tekmi med ljubljansko »Ilirijo« in »Gradjanskim sportnim klubom« iz Zagreba, se je vršila večeraj popoldne na bivšem dirkališču v Tivoliju nogometna tekma med ljubljansko »Ilirijo« in graškimi sportniki, ki se je končala z izidom 3:2 v korist gostom.

Po svetu.

PROŠNJA ISE BOLJETINCA ZA POVRATEK V SRBIJO.

Drač. Znani vodja Albancev Isa Boljetinac, ki je od nekdanj veljal za sovražnika Srbije in ki se v zadnjih dneh, ko je hitel na čelu Miriditov knezu Wiedu na pomoč, ni posebno odlikoval, se je obrnil na srbskega zastopnika v Draču s prošnjo, naj bi se mu dovolilo, da bi se smel s svojim nečakom vrniti na svojo posest v Srbijo. O tej prošnji bo srbska vlada sklepala, toda miren in lojalen državljan ne bo nikdar Isa Boljetinac, čegar nade so se v Albaniji popolnoma izjalovile.

SRBSKI KRALJ PETER SE NAMERAVA PRESTOLU ODPOVEDATI.

Belgrad. Kljub vsem dementijem poučeni krogi trde, da kralj Peter odstopi.

REGENTSTVO V SRBIJI.

Belgrad. Prestolonaslednikovo regentstvo bo trajalo tri mesece, ker se kralj ne namerava zdraviti samo v Vranski Banji. Prestolonaslednik Aleksander se je vedno živahno zanimal za vse upravne zadeve, a najbolj se je zanimal za upravo armade.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK OBISKAL VOJNEGA MINISTRA.

Belgrad. Predno je kralj Peter odpotoval iz Belgrada, je obiskal prestolonaslednik Aleksander vojnega ministra polkovnika Stefanovića, s katerim je nad eno uro konferiral o tekočih in o bodočih armadnih zadevah.

SRBSKI MATURANTI NA KOSOVEM POLJU.

Belgrad. Vsi maturanti v Srbiji so sklenili, da prirede izlet na Kosovo polje. K temu izletu so povabili tudi srbske maturante iz sosednje monarhije. Odpotovali so na Kosovo polje predvečerajšnjim. Število srednješolskih maturantov, ki so odpotovali na Kosovo, znaša 400.

ABESINIJA SE OBOROŽUJE PROTI ITALIJI.

Milan. »Secolo« poroča iz Massane, da zbira abesinski cesar 150.000 mož, ker namerava Italijane napasti in zopet osvojiti eritrejsko kolonijo. Izvoz žita iz Abesinije je prepovedan, trgovina z Abesinijo je ustavljena.

NEMČIJA ZOPET POMNOŽI ARMADO.

Dunaj. Iz Berolina se poroča, da namerava Nemčija še za 40.000 mož pomnožiti armado.

PREPOVEDANO NABIRANJE PROSTOVOLJCEV ZA ALBANIJO.

Praga. »Bohemia« poroča, da je italijanski poslanik vojvoda Avarna interveniral pri Berchtoldu zaradi nabiranja prostovoljcev.

Dunaj. Policija je prepovedala nabiranje albskih prostovoljcev, katerih je bilo 2300 asentiranih.

Rim. Ricciotti Garibaldi je pisal svobjemu adjutantu Ravasiniju, da če kaka najbolj interesirana velesila nabira prostovoljce za albansko vlado, da rdeče srajce Garibaldincev hite albskim vstašem na pomoč. V tem slučaju bi zaklical italijanski mladini: Na svidenje na gori Skiperia.

PROJEKTIRANE VOJAŠKE ŠOLE V SRBIJI.

Belgrad. Po novem zakonu za organizacijo armade, ki ga je vojno ministrstvo predložilo ministrskemu svetu, bo imela belgrajska vojna akademija višjo, nižjo in intendantno šolo. Poleg tega bodo ustanovljene tudi konjeniška šola za častnike, inženirska šola za častnike, šola za rezervne častnike, vojaška streliška šola, sanitetna šola, veterinarska šola, šola za vojaške administrativne uradnike, vojaška topografska šola in potrebne podčastniške šole.

FRANCIJA.

Pariz. Zbornica je odobrila začasen proračun.

POŽAR V SALEMU.

Škode 100 milijonov kron. — 10.000 oseb brez strehe.

Salem. Požar je uničil pol mesta. Škode je 20 milijonov dolarjev, 10.000 ljudi je brez strehe.

OPLENJENO MESTO.

Pekin. Vojaki so skupno z roparji oplenili in zažgali mesto Kalgan. Plenili so od večera do 4. zjutraj.

POTRES NA SUMATRI.

Batavija. V soboto je na Sumatri napravil potres velikansko škodo. Več hiš, med njimi tudi vladno poslopje, je porušeni. Veliko oseb je bilo vsled potresa ubitih.

Haag. Po uradnih poročilih, došlih s Sumatre, se v mestu Becoelenu vzdaj 11 mrtvih in več ranjencev izvlekli izpod razvalin.

150.000-KRONSKA PONEVERBA.

Budimpešta. Pri lugoški industrijski banki je poveril ravnatelj Partos 151.000 kron. Partosa so aretirali, ko je pravkar hotel pobegniti.

Razne stvari.

Za čem stremi prostozidarstvo. V »Kunstwartu« in »Kosmosu« je bil nedavno čitati tak-le inserat: »Prostozidarska zveza »Vzhajajoče solnce« v Norimberku. Temeljna misel prostozidarstva je bila dvigniti človeštvo iz tesnih spon konfesij in dogmatičnih svetovnih naziranj in ga postaviti na tla čistega človečanstva. Prostozidarska zveza »Vzhajajoče solnce« (F. Z. A. S. v Norimberku je to temeljno misel v njeni prvotni čistosti in času primerni obliki zopet poživila, da bi vse duševno visoko stoječe in idealno misleče može, ki so v zadnjih desetletjih nasproti prostozidarstvu zavzemali odklonilno stališče, — zopet zbrala in jih združila v mogočno zvezo svobodnomiselne elite našega časa, izključivši vsa čisto politična stremjenja. S tem naj F. Z. A. S. postane tudi šola za vse mnogoštevilne za duševno jasnost boreče se etike in iskalce Boga celega sveta.«

Napredovanje katoličanstva na Angleškem. Kako nevzdržno napreduje katoliška stvar na Angleškem, priča med drugim dejstvo, da priznavajo ta napredek tudi nasprotniki. Tako je nedavno na cerkvenem zboru v Nordwicu govoril sir Robertson Nicoll o uspehih katoliške cerkve med mladino. Potem je govoril reverend Griffith-Jones o umetnem omejevanju rojstev in izvajal: »Edino-le rimsko-katoliška cerkev je iz najglobljih verskih razlogov zavzela nasproti temu zlu odločno in trdno stališče. Ako protestanti svojih zgodovinskih idealov z ozirom na rodbinsko življenje ne obnove, pride še do tega, da postane Anglija »rimska« dežela, ne vsled spreobrnjenj, marveč vsled večje plodovitosti in višjega zmislja za resno odgovornost, ki jo vsebuje ta oblika vere.« Zadnji čas je veliko anglikanskih duhovnikov prestopilo h katoličanstvu. »London Catholici Herald« našteva 29 konvertitov, ki so bili prej anglikanski duhovniki, sedaj se pa pripravljajo na katoliški duhovski poklic.

Socialnodemokratska spoved pred smrtjo. Krakovska »Illustr. Gac. Polska« priobčuje zanimivo pismo biv-

šega socialnodemokratskega poslanca Vit. Regerja. Reger je bolehal na tuberkulozi in je zapuščen od sodrugov pisal škofu Polczaru pismo, v katerem ga je prosil pomoči. V tem pismu je Reger pisal: »Vem, da sem mnogokrat težko grešil proti duhovnikom in Cerkvi. Sedaj to obžalujem. Prepričan je, ki sem si ga sedaj pridobil, je v meni izpremenilo mnenje zlobnih ljudi. Upam, da mi bo škof v imenu Boga in človeških čuvstev odpustil. V moji grozni nesreči, v kateri sem od vseh zapuščen, se upam prositi pomoči vas, ki ste oče in škof vseh. Cerkvenih fondov nočem prikrajšati in se zavežem, vse povrtni, ako se le nekoliko zboljša moje zdravje. Z otroškimi zupanjem Vas prosim, sprejmite moje pismo z očetovsko dobroto, za izkazano dobroto pa Vam hočem biti do smrti hvaležen.« Reger je bil pred kakimi 10 ali 12 leti eden najodličnejših socialnodemokratskih voditeljev v Sleziji.

Spomenik uri. V malem francoskem mestu Villers-sur-Mer nameravajo postaviti spomenik uri. Francoska je namreč z zakonom z dne 9. marca 1911 določila, da se njeno uradno časovno štetje prilagodi 24urnemu dnevu, ki je v navadi pri vseh civiliziranih narodih. Pariz je dobil na ta način nov čas in so morali vse ure premakniti za 9 minut 21 sekund nazaj. Odpravili so torej časovno štetje po pariškem meridijanu ter uvedli srednjeevropsko časovno štetje po greenwichskem meridijanu. Meridijan Greenwicha pa doseže francosko obal na ozemlju Villers-sur-Mera, kar nudi Francozom povod, da bodo v tem mestu postavili spomenik novemu štetju časa. Izdelava spomenika je poverjena kiparju Leducu. Spomenik bo spominska plošča, na kateri kaže relief solnčnega boga na svojem vozu, kako meri s sulico na meridijan Greenwicha. Pred njim se dviga ponosno nad svetov. oblo galski petelin, ki kikirika v zrak ter tako naznanja poldansko uro. Sliki Laplaceja in astronoma Leverierja izpopolnjujeta spomenik.

Smodnik brez svetlikanja. V Florenci je 22letni kemik Gvidon Fei eksperimentalni pred posebno komisijo višjih častnikov s svojo novo iznajdbo, s smodnikom, ki gori brez plamena. Poizkusi so se vršili pri popolnoma temnem laboratoriju, vendar pa se je komisija odločila, da preizkusi smodnik še pri ponočnih vajah. Italija si je za enkrat že zagotovila patent za novo iznajdbo. Novi smodnik tudi veliko bolj učinkuje kakor dosedanje vrste smodnika. Z uporabo novega smodnika bi se prikrila v nočnih bojih bojna črta lastnih čet pred sovražnikom, kateremu bi bilo nemogoče streljati, ker bi ne imel gotovega cilja.

Zrakoplovstvo. 25 Zeppelinovec so zgradili v Friedrichshafnu. Na letališču v Metz se je ubil letalec musketir Grunow, ki je padel 40 m globoko, v Bitschu je pa padel 10 m globoko vojaški aeroplan, letalec se je rešil, ker je pravočasno srečno skočil iz aeroplana, opazovalec major Büchner je bil pa ubit.

Kako se polni gledišča. Ravnatelj nekega prvovrstnega newyorškega gledišča je našel originalen način reklame za svoje gledišče. Nedavno je namreč priobčil v listih sledeče naznanilo: »Vsem povrnem vstopnino, komur igra ne bo ugajala. Če kupite avtomobil ali šivalni stroj, dobite zanj garancijo. Tako tudi mi garantiramo za našo burko ter se zavežujemo, da povrnemo denar vsem onim, ki se ne bodo smejali.« Takšna garancija je menda samo v Ameriki mogoča, v Ljubljani bi se vsaj slabo obnesla.

Proč od Parizal Zveza ameriških ženskih klubov je sklenila, da ne bo več sledila pariškim modam. Predsednica zvezine informacijske pisarne, Merry Woods, je napovedala, da se bodo na nekem zborovanju zveze v Čikagi, ki se bo vršilo prih. mesec, sprejele odločilne odredbe proti tovarnarjem narejenih oblek in krojaškim tvrdkam, ki vsiljujejo ameriškim ženam obleke, ki pokrivaajo telo, ne da bi ga zakrile. Čas je, da se nastopi proti modam pariških tvrdk, ki se ne ozirajo ne na okus, ne na dostojnost. — Samo da bi kaj pomagalo!

Pismonoša — vseučiliški profesor. Na Holandskem je postal navaden pismonoša vseučiliški profesor. Čuje se ta vest nekoliko neverjetno, ker je res nekaj izvanrednega, da je imel pismonoša poleg svojega utrudljivega posla še toliko časa, da se je bavil z znanstvenimi študijami brez vsake pomoči. Zalibog še niso doslej objavili amsterdamski listi imena učenega pismonoše vendar pa zatrjujejo, da se njegova znanstvena dela odlikujejo vsled izvanredne bistrumnosti in točnosti. Bavi se s socialnimi znanostmi in statistiko.

Njegova dela na tem polju so mu pripomogla, da je bil imenovan za profesorja v tozadevni stroki.

BEG ITALJANSKEGA ANARHISTA GROFA MALATESTA.

»Corriere della sera« javlja iz Jarkina, da je dobil tamošnji odvetnik Giardini pismo, v katerem ga Malatesta obvešča o svojem begu pred zasledujočo ga jakinsko policijo. Ko je anarhist Malatesta zasluhlil, da ga policija zasleduje, si je takoj obril ves obraz, si kupil novo moderno obleko in odšel na jakinski kolodvor, odkoder se je potem odpeljal proti severu s prvim brzovlakom. Isti list javlja, da je Malatesta večeraj zvečer došel v London, kjer se je nastanil pri tamošnjih svojih prijateljih. V Jakinu je Malatesta izdal svoj list »Volontà«, ki se je pri zadnjih anarhističnih nemirih posebno odlikoval s svojimi ekscentričnimi idejami o revolucionarnih pohodih mas. — Zanimivo je dalje, da je anarhistu Malatesti prepovedano, odnosno zabranjeno bivanje v Avstriji, Švici in Franciji, dočim je bil v Španiji zaradi anarhistične propagande obsojen na smrt. Tudi iz Anglije ga skušajo na kak način ekspeditirati. Splošno pa sedaj Malatesta jako mnogo straši

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Dodatek »Vojske na Balkanu« je izdelal in smo ga razposlali vsem p. t. naročnikom. Dodatek velja za vse, ki so bili na »Vojsko na Balkanu« naročeni, 1 K 80 h, eleg. vez. 2 K 20 h, brezplačno mu je priložen velik zemljevid Balkana z novimi in starimi mejami balkanskih držav. Dodatek se odda po tej nizki ceni samo naročnikom. Ako kdo naročnikov dodatka še ni prejel, naj se blagovoli tako oglašiti, ker pozneje dodatek z zemljevidom ne bo več po tej nizki ceni na razpolago. Nekaj razposlanih izvodov nam je došlo nazaj s pripombo, da se je naslovnik preselil neznano kam. — Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za oproščenje vojaščine, pomaknitev v nadomestno rezervo in druge vojaške ugodnosti prosi leto za letom premnogo naših ljudi. Le žal, da so občinstvu premalo znana tozadevna določila, radi česar je mnogo takih prošelj zavrnjenih. Izšla je pa ravno: Dolžan, »Knjiga uradnih vlog«, ki najnataneje označuje med drugimi tudi vojaške vloge in obrazlojuje tozadevna določila novega vojaškega zakonika. Knjiga, ki je za vsakega največje praktičnega pomena, stane 3 K, vez. 4 K, po pošti 30 vinarjev več in se dobi v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Zdravilna zelišča. Po nemški knjižici župnika Jan. Künzleja. Cena 60 vin. — Poleg knjige »Naša zdravila« in pa brošure s tabelami rastlin »Zelišča v podobah« je izšla še tretja knjižica te vrste pod naslovom »Zdravilna zelišča«, ki jo je spisal švicarski župnik Jan. Künzle. Ta knjižica je skromna, pa bo zadovoljila vsakega, ki jo bo rabil; kar si morda zastoj iskal v obširnejših zdravilskih knjigah, bo našel v tem kratkem pa jedrnatem spisu. Čudil se boš, da je moderna veda pozabila na najboljša zdravilna sredstva, katera je sam Stvarnik podaril naravi, da so nam vsak čas na razpolago. Naši stari so jih poznali in z uspehom rabili, moda pa jih je črtala iz programa; so pač prevsakanja in si jih lahko sam zastoj preskrbiš, zato kljub svojim neprecenljivim vrlinam nimajo veljave. Ta knjižica bo torej pomagala stari, pozabljenim domačim zdravilnim sredstvom zopet do stare zaslužene veljave. Knjižica, katero smemo imenovati zbirko receptov za bolezni, ki najbolj in najpogosteje mučijo ljudi, je doseglja prav izvanredne uspehe. V Švici, kjer je izšla v nemškem jeziku, so se ljudje kar trgali zanjo, v par mesecih se je prodalo do 250.000 izvodov. Župnik Künzle je z domačimi zdravilnimi zelišči zdravil že mnogo ljudi in marsikomu rešil življenje.

Razen te brošure sta izšle še sledeči knjižici:

Higijena na kmetih. Cena 1 K 20 h, po pošti 1 K 30 h. Higijena nas uči, kako, v kakih razmerah in s kakimi sredstvi moramo živeti, da se obranimo boleznim in ostanemo do pozne starosti čvrsti in zdravi na duhu in na telesu. Navedena knjiga, ki je takorekoč natančen katekizem vseh teh koristnih navodil, se peča jasno in poljudno z vsemi posameznimi poglavji higijene. Tako obrazlojuje natančno javno higijeno, kamor spadajo ceste, cerkve, gostilne, šole itd., higijeno stanovanj, osebno higijeno, kamor spada negovanje telesa, obleka, hrana ter določila, kako se je varovati raznih bolezni, dalje higijeno v hlevu in gospodarskih poslopih ter končno higijeno domačih živali. Knjiga je prava zakladnica zlatih naukov za vsakega posameznika, posebno bodo pa iz nje črpali zlate resnice ljudski govorniki, voditelji društev. itd. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.